

articles i reportatges

TRIBUNA LLIURE Com funciona la Federació Catalana de Futbol

Per l'educació física dels infants

Com sigui que ha passat un període en què les nostres generacions posen preocupar-se de desenvolupar-se físicament, entenc arribada l'hora en què cal que el nostre poble es formi de jovent fort, noble i útil. Per això és d'elogiar la tasca que s'ha emprès el Club Esportiu Catalunya amb les classes de gimnàs que gratuïtament s'ofereixen als infants que pertanyen a diverses escoles de la nostra benévola ciutat.

Comprenc el sacrifici que reporta arribar a fomentar aquesta educació corporal, no sols per part dels organitzadors, sinó també pels pares, que tenen l'essent gratuïtes les classes de gimnàs que els seus fills siguin així educats, ja que tant els uns com els altres no hi tenim avessat el nostre esperit. Dic això perquè cooperar amb voluntat i forma en l'obra que tan bona ciutadana pot fer, m'he trobat amb la manca d'entusiasme i resistència de molts pares que, oposant-se rotundament a la formació física dels seus infants, impedeixen l'engrandiment de l'entitat esportiva.

Cal, doncs, que tots posem el nostre gra de sorra, com vulgarment es diu, i aprofitant tots els recursos abastables inculquem al nostre poble la necessitat absoluta de fer més forts i joventuts noves, i això s'obté desenvolupant gradualment i sistemàticament el nostre cos, conjuntament amb l'educació de la nostra intel·ligència i amb la formació del nostre caràcter pròpiament català.

La falta de preparació sol fer exclamar: "Per què serveix això?" Aquesta i moltes d'altres poden ésser contestades des de les planes de LA RAMBLA DE CATALUNYA per homes que millor que jo poden orientar els nòrd i els sud.

Per la meua part, convino tots els ciutadans, i més els que són pares, a visitar el lloc on es donen tals classes, i pràcticament veuran què avencés per a la salut dels infants, que en locals espaciosos i higiènics, situats sobre el Frontó Principal Pel·lissier i en una gran pista, executen tots aquells exercicis que els formaran homes, sota la direcció tècnica de competents i entusiastes professors.

Tenim avançats ja els treballs per a l'ingrés de nenes, les quals formen seccions independents a les dels nens. En conjunt comptem amb un nombre de 300 alumnes, tots infants que oscil·len de set a tretze anys.

Quanta nois podrien aprofitar-se dels beneficis exposats, i en canvi prefereixen els jocs del carrer que el formen sense direcció ni mèrit, i aprenent vici, malparant el seu propi idioma amb paraules que ofenen la moral i bons costums. Si els pares d'aquests nois comprenguessin el mal que fan als seus fills, no posarien traves, ans al contrari col·laborarien a fomentar i propagar aquesta obra magna que ha de canviar per complet les nostres generacions.

A tots va dirigida aquesta crida, a rics i a pobres, però en particular per als obrers que no tenen els mitjans perquè llurs fills puguin desenvolupar-se tal com requereixen els seus petits organismes.

Si formem infants forts i robustos, també prenem el camí amb més facilitat per ésser el dia de demà homes intel·ligents i aptes per a tota classe de treballs tant físic com intel·lectual. I així Catalunya tindrà gent honrada, bona i forta.

Francesc Pellissier.

La il·luminació dels camps d'esport

Degut a les facilitats que avui hi ha per a poder il·luminar d'una manera suficient i sense disturbis els camps d'esport, s'ha fet possible de poder allargar les jornades esportives a les hores més convenientes per a practicar esports, que comencen precisament en fer-se fosc, tant sota el punt de vista de facilitats com de comoditats.

Al nostre país els esportius no podem encara gaudir dels avantatges que representa l'aplicació d'aquest nou element que ens dona la tècnica moderna, però tot ens permet d'esperar que molt aviat les nostres societats esportives es preocuparan d'aquest important afer, que ha de representar una fita molt remarcable en el futur desenvolupament del nostre esport.

La il·luminació dels camps d'esport és avui un problema completament resolt, ja que a l'actualitat en molts casos s'ha aconseguit millorar les condicions de llum diürna, eliminant l'efecte enlluernador del sol.

Respecte als esports en què es basa, més que l'ingrés de taquilla, l'espai dels jugadors, és elemental per fer-los asseure a la gran massa de gent que puguin jugar-se

cap al tard, a les hores que comença a fer-se fosc, que és a les que poden dedicar-se a l'esport les classes que treballen, precisament les més necessàries d'aquest element de millorament físic.

El dia que en forma semblant a l'estranger, disposem de clubs amb camps il·luminats convenientment, augmentarà en gran manera l'afició del nostre poble a la pràctica dels esports. Considerem l'enorme contingent de públic que després de les hores de treball, per passar el seu temps es fica a llocs infectes i embrotats, que segurament abandonaria quan disposés de camps i pistes on poder practicar algun esport, dels que, qui més qui menys, tots desitgem dedicar-nos degut al nostre esperit de millorament i superació física.

MANUEL GABARRO

Director d'Indústries Elèctriques

Coses que queden

Amb una dictadura en tenim ben bé prou—podem dir els del nostre ben amat setmanari LA RAMBLA DE CATALUNYA—. Nosaltres sí, gosiem, més ben dit, si poguéssim, també ho diríem, però dissortadament això no ens és possible a casa nostra (i consti que diem a casa nostra com podríem dir de molts altres indrets de la nostra terra catalana), en els nostres vilatans estaven tan acostumats a sofrir les calamitats i vexacions dels esbirros de la primera dictadura, que ni tan solament s'han donat compte que aquell període ha desaparegut i que fins i tot, s'es morí el seu cabdill i principal responsable.

Però és possible, em diu, que a Catalunya en ple any 30 quedi encara el callu a tothora odiós d'aquell règim anti-legal? És possible que hi hagi un poble, el nivell cultural del qual permeti i il·lucina avui el triomf de quatre individus sense escrúpols, ni vergonya?

Cal fixar, en una que molt lleugerament, el nostre esguard envers el desenvolupament polític-administratiu del major nombre d'Ajuntaments d'arreu de Catalunya per a copsar tot seguit l'ambient francament liberal i democràtic que en ells es respira.

La premsa, millor dit, aquella que amb llur col·laboració l'empenyen en el torbellint dels triomfs, veuen afluïdes moltes de les dificultats que en el curs del seu compliment professional arreu es presenten.

Per què, doncs, aquest ambient no es respira a casa nostra? Per què no podem gaudir nosaltres d'aquestes facilitats? Una de les causes principals, quan no la principal, és el caciquisme que en ella impera, que amb les seves urpes afanyoses vol atravesar anul·lant la nostra personalitat, destruint-la.

Paradoxal pot semblar aquesta nostra afirmació, de pessimistes, poden titllar-nos, mes no som ni hipòtesis ni tampoc fatalistes; és la crua i lamentable realitat en què vivim, que ens fa desgranar tot lamentant-nos en aquestes neries impròpies, no solament del nostre temps, sinó i més encara de Catalunya.

Altament la propietat de la terra, acaparada per escassos posseïdors, és altre dels motius per mitjà dels quals no solament es fa possible l'existència d'aquesta nostra llegenda que s'anomena caciquisme, sinó que a més a més anulla gairebé sempre la llibertat de l'individu, sotmes no sempre, però sí en alguns casos molt censurables, a les inquisicions procacitats d'aquells.

Tot amb tot, no són les esmentades i úniques coses que ens queden; la incultura és altre dels flagells que ens colpeja. Ella és la millor arma que poden emprar aquests despropisats propietaris per a imposar el seu jou sobre el treballador inofensiu i pacient, que gairebé sempre suporta amb un estoïcisme insuperable les escomeses dels seus "virtuosos" senyors.

I ara pregunto: voleu dictadura més absoluta que la que exerceixen aquests aparamadors de la terra? Coneixeu un jou més ignominios que el proporcionat per tan gran ignorància?

Es per això que nosaltres també voldríem dir: amb una dictadura en tenim ben bé prou! Mes... ¿podem dir-ho algun dia?

JOAN ROCA I GIRALT

Oïst de Lluçanès.

Senyor governador:
"Todo detenido será puesto en libertad o entregado a la autoridad judicial después de las veinticuatro horas siguientes al acto de la detención."
(Constitución de 1845, artículo cuarto)

Via Laietana avall... : La Federació d'abans i la d'ara : Les hores de treball i les d'enrenou : Preocupacions modernes: esport, cultura i deures de ciutadania : El Consell Directiu i els Comitès : Presentació de delegats : La cua per a les invitacions...

El delegat de LA RAMBLA a punt de prendre declaració al secretari de la F. C. de F. A.

Via Laietana avall, a mà dreta, en el número 47, segon, segona, té la Federació Catalana de Futbol Associació el seu estatge. A la casa hi ha ascensor, un ascensor que, contràriament al que sol passar a les cases que en tenen, no s'espalla mai. La casa de la F. C. de F. A. és luxosa, en la qual respandeix una gran netedat. Al segon segona, el mateix que a l'escola, us hi veieu la cara. No és, és clar, el palau de dos anys, encara, quan la Federació estava instal·lada on ara hi ha la "Jefatura Superior de Policia". Tampoc és, però, el piset petit, estret i fosc del Portal de l'Angel on convivia la Federació, el Col·legi d'Arbitres i la família Arévalo.

L'estatge de la nostra Federació té al matí i a primeres hores de la tarda, una lesionia: al vespre, de set a nou, una altra. Durant aquestes hores de treball, és quan s'estudien els afers, quan es passen comptes, quan es copien les actas, quan es té cura de l'arxiu, quan es poden atendre degudament les visites. En les darreres hores de la tarda ningú no fa res, ningú no senten, tothom es queda en braços alhora i tothom es creu tenint raó; és quan circulen les versions més absurdes i es diuen i es creuen mil disbarats. Són les hores dels delegats que fan les vuit hores al despatx, la fabrica o el taller, i que abans d'anar a sopar es deixen caure pels passadissos—tot enyorant el sofà de la sala del Consell— a assabentar-se del que no entenien. Són les hores de l'apertit, un aperitíu que quan no els pesa a l'estómac, els puja al cap i els fa veure coses absurdes, estranyes, que agreuja el Reglament amb els seus nombrosos articles i apartats i les continues circulars aclaratòries.

"Paral·lèl, de rigorós incògnit, com els prínceps de l'Índia quan van a París, va presentar-se un matí de la setmana passada a la Federació. Era l'hora del treball. Nemés hi havia els dependents de la casa. Què estú i silenci. Claredat i netedat. Mayors, parsimoniosos, copiava la darrera acta... Font, en el seu recó solitari, tenia el "Mayor" al davant. Parcerissos escrivia a màquina, a no sé quin club, el vuitantè aclariment... Cruells, a la gàbia del fixer descomunal, es desesperava amb els retrats del "Photomaton" desenganxats... Monjo, finalment, rellegia la darrera circular aclaratòria de no sé quin article... No gaire lluny, a la sala de la presidència, un retrat de bust d'En Ricard Cabot, sembla presidir encara la tasca dels dependents.

Segurament no hi ha a la Península—a excepció de la "Nacional", model en el seu gènere—ni a Europa, una Federació com la Catalana. Organització que té molt de perfecte, ordre admirable, personal abundant i especialitzat. Això en una Federació petita, gairebé no tindria importància. Però a la nostra, que compta amb prop de dotze mil clubs adherits, que porta un registre de més de cinc mil llicenciats, que rep i contesta diàriament dotzenes de cartes, que ha d'entendre en assumptes complicadíssims, que té una vida de relació extensa, és quelcom, creieu-ho, que exigeix una organització burocràtica.

Som lluny d'aquells temps que

els federatius es reunien en havent sopat, i mentre l'un escrivia quatre cartes, l'altre passava dues partides de la llibre de caixa; mentre un tercer segellava uns dotzenes de tacs d'entrades per als partits del dimenge vinent, un quart repassava les migradíssimes liquidacions del passat. En que l'Arévalo era, alhora, conserge, secretari, comptable, cap de personal al camp i àrbitre de recurs, si calia.

L'evolució formidable que ha fet el futbol a casa nostra res no la palesa tant com l'estat dels principals camps on es practica. D'aquells del carrer de la Indústria—Barcelona i Espanya o l'esquerra de l'Eixample, l'Europa a la dreta—i del carrer de Corsega—Espanya i Universitari—s'ha passat als magnífics de Les Corts, Guinardó i Can Ràbia i l'Estadi municipal, finalment. S'ha passat també, d'aquells jugadors i directius que els dimenges al matí posaven cadires al voltant dels camps descoberts i plantaven els pals dels gols i marcaven el camp, als jugadors professionals amb nòmies crepusculistes i directius que tenen a llurs ordres personal especialitzat. Les federacions no podien pas quedar enrera. I la Catalunya meylla encara. La intensa vida futbolística de la nostra ciutat ha exigit als homes que l'han dirigit l'obligació de posar-la a to. L'obra dels senyors Cabot, Rossich, Sunyol—amb els consellers per ells presidits—ha donat fruits magnífics. La del senyor Plantada i els seus companys, suava començada, és de desitjar que no ho sigui menys.

Mentrestant, parlem de l'organització federativa. Creiem interessant que la coneguim els nostres lectors.

La Federació Catalana té un pressupost de despeses i ingressos calculat en 70.000 pessetes per aquesta temporada 1930-1931. La Federació és no direix de les quotes dels clubs adherits: 400 pessetes anuals els clubs de primera categoria; 200 els de la segona preferent, i 100 els de la segona ordinària. Els clubs adherits a la Lliga Amateur de la F. C. de F. A. paguen tres pessetes al mes... Suposa un gros ingrés per a la Federació el concert establert amb els clubs de la primera categoria per part oficial que celebren al seu camp, sigui de competició regional o nacional... També proporciona bons ingressos el despatx de llicències amateurs i professionals, i no cal dir-ho, els partits de selecció regional que anualment organitza.

La Federació també té les seves despeses. Més encara la nostra, que fa les coses sense planyer-hi res. A part les despeses que podríem dir-nos naturals—lloguer, dependència, quotes, subvencions, protecció futbol amateur, premis, despeses generals, etc., etc.—la Federació Catalana ha tingut l'encert, per felicitat, de que en fou president i és, bon amic nostre, En Josep Sunyol i Garriga, d'organitzar una sèrie de conferències on els quals vagin de la mà, inseparablement, esport i cultura, és a dir, on es donin proves de valors que els esportistes no s'obliden mai de la cultura ni dels seus deures de ciutadans. Aquestes conferències han merescut en tot moment l'atenció i la simplicitat de

tothom. Val a dir que en l'elecció dels conferenciants hi ha un tacte exquisit. Portem escoltant Manuel de la Sota, Josep Maria de Segarra, doctor Tarruella, Fernández Prida, Valentí Castany... I s'annuncien, entre altres, el doctor Blanco Albeol, el mestre Vives, Carles Soldevila, doctor Marañón, l'Angel Ossorio i Gallardo, Josep Torrents...

La Federació Catalana la dirigeix un Consell directiu compost de cinc individus. El president, que elegix els delegats de tots els clubs reunits en l'Assemblea general ordinària: dos individus votats pels clubs de la primera categoria, un pels de la segona preferent i un pels clubs amateurs. Aquest presideix, a la vegada, la Lliga Amateur de la F. C. de F. A.

Hi ha un Comitè d'Apel·lació elegit directament per l'Assemblea i uns Comitès de Competició que s'elegeixen abans de començar cada campionat o torneig pels clubs que han de jugar-lo. Els dits Comitès de Competició resolten en primera instància les protestes que consten a les actas dels partits i que són purament esportives. Quan es tracta d'altres assumptes—filiació de jugadors, ordre i policia dels partits i de caràcter general—hi entén el Consell directiu.

El Comitè d'Apel·lació resol en segona instància les apel·lacions sobre fal·ls emesos pels Comitès de Competició.

Aquest és, en resum, el funcionament de la Federació. Com haureu vist després del que he dit, a la Federació les coses es fan tal com s'han de fer, segons el reglament en cada cas, no com volen els clubs que es facin. Res no hi valen preferències—ni en futbol tothom té les seves—ni sentimentalismes. Per damunt de tot hi ha uns preceptes reglamentaris i a ells s'ha d'atendre els clubs i els federatius.

Amb tot, no manca, però, qui, parodiava aquells dels nostres avantpassats que de tots els seus mals en donaven la culpa al clero, culpi de tot el que de dolent li passa al seu club a la Federació. No hi ha regla sense excepció, però el fet és que el tipus clàssic de delegat s'atribueix sempre bona part dels èxits del seu club i carrega el mort dels fracassos a la Federació, que manté vergades fa el paper de manxaire. Com que no manca qui ho cregui ho serà que diguem que avui, seguint al peu de la lletra la reglamentació actual—que si bé té les deficiències d'una obra encara en període de construcció, ens ha de donar un gran pas vers la perfecció—, tot quan es presenta al Consell pel seu fallament, o va al Comitè de Competició o al d'Apel·lació, hi va degudament informat per Secretaris, fent constar textos i preceptes reglamentaris. I com que aquests els tenen sempre, en el seu degut temps els clubs, en el moment poden veure si s'admet la justícia o s'obra per favorisme. El que passa, però, és que oosta més d'assestar-se de les coses que no pas de criticar-les. I com que gairebé ningú no llegeix, només es recorden de Santa Bàrbara quan trona. Llavors tot són consultes, estranyes i malparades de la Federació si s'han equivocats.

CIUTADANIA FEMENINA

L'obrer a l'Escola

ASSISTENCIA A L'ESCOLA PRIMARIA

Convençuts com estem que tot avançament cultural ha d'originar-se a l'Escola primària, a ella ens adreçem quan volem inquirir les causes del que signifiqui un llas per a l'educació del poble. I com que dintre d'aquesta modalitat el que més ens interessa és el paper que hi pugui fer la dona, les nostres observacions tenen com a base primordial l'actuació femenina durant l'escolaritat. Es per això que pensem avui ocupar-nos de la freqüentació de les nenes a les escoles, la qual cosa, en vistes a un perfeccionament de la nostra cultura, constitueix, al nostre entendre, un problema que cal plantejar, estudiar i resoldre.

CAUSES QUE LA DETERMINEN

No volem aturar-nos a analitzar les mil i una petites que integren el cartell de mancament a l'Escola: la pluja, el fred, la calor, són altres tantes causes que determinen absències de classe; provar-se un vestit, acompanyar la mare al cinema, anar a casa del perruquer, són així mateix motius per deixar d'anar a l'Escola. I això ho permeten les famílies de tots els estaments socials, sense distinció. I el temps passa, les noies acaben els anys d'escolaritat i amb un bagatge cultural, trencat i remanent—per tant de poca consistència—emprenen llur tasca que fan gairebé sempre amb poca estabilitat per desequilibrar entre la valoració del que cal fer i les possibilitats a fer. Aquestes causes, però, tot i molt dignes d'ésser controlades, no tenen la importància de les que assenyalarem més endavant, perquè serien fàcilment corregides si els pares, captivats de la pèrdua de temps que representen, avessin llurs filles a una assistència regular i constant a l'Escola, considerant-la com un lloc de treball humà—tant més humà quan sentim infants per als quals tota tendra i tot amor és poc—però evitant de seriosament l'aprenentatge de la vida. Lògicament parlant, un home i una dona no deixaran llurs quefers perquè la pluja caigui sobre la ciutat, ni perquè els calgui rentar el platell; així mateix un petit haurà d'anar-se acostumat al que li caldrà fer en ésser gran i, per tant, a no mancar a l'Escola, l'assistència a la qual és, durant la infantesa, el seu més gran quefer.

Hi ha, però, altres motius d'assistència escolar que tenen un caire social que volem posar de relleu.

LES NOIES OBRERES...

fallen molt a l'Escola. Per què? Per què, ultra els agents atmosfèrics i les causes remarcades, que també influeixen, hi ha el paper de petites mares de casa que se'ls assigna. Moltes mares del proletariat surten de casa per guanyar un jornal suplertori. Les noies grans—grans volem dir, en aquest cas, de deu a dotze anys—les han de suplir. I al matí, després de vestir el germà petit i endreçar la casa, han de posar l'olla al foc i tenir cura de tot el tarannà familiar, perdent, és clar, unes hores d'Escola.

El fet es repeteix sovint, més intensament els dies de la setmana que la mare té bugada per rentar i "dissabtes" per a fer. I l'ensenyament queda trencat i la nena amarrada en un am-

...

NO SHAN DE DEFUGIR

RESPONSABILITATS

La responsabilitat, doncs, de l'èxit o fracàs de la nostra tasca no és de l'Escola, en aquest cas concret: correspon a l'organització familiar i a l'engranatge social en què ens movem. Per tant, cal no eludir ningú la part que li toqui de culpa i cercar remei.

Tant de bo que per tal de trobar una solució adequada els nostres pedagogs i sociòlegs convergissin en el treball d'organitzar les famílies a base d'un sentit d'perfectió que, incitat en una educació fomentada de la dona, permetés a Catalunya de comptar amb llurs obreres de gent culta i civílicament conscient.

MONTSERRAT JORDI

bient de materialisme ben poc propi a l'optimisme i molt endusat en la xaroneria xafardera i vulgar de carter i de vellat.

Imaginem per altra banda les condicions en què actua aquestes nenes. Sabem d'algunes que han de preparar biberons i tenir cura del darrer nadó de la família. Ens esborrona pensar les condicions d'higiene amb què això es farà. I ens inquieta fortament el reflexionar l'elaboració interna que es produirà en el tendre esperit femení que tan de jorj veu truncats els seus jocs i els seus drets infantils per la força d'una duresa, molt atenciosa, però ho hem de confessar, bastant injustos.

D'una nena de classe obrera, sobretot de família nombrosa, pot dir-se molt justament que el curs escolar no l'assisteix més que la meitat. Després, als dotze o tretze anys, empenyen un ofici o un treball, i l'Escola ha perdut per sempre una de les seves alums. El nostre poble compta amb una adolescents més, que en canvi de dirigir una llar serà una mare poc preparada i una ciutadana d'educació civílica molt deficiente.

LES ORGANITZACIONS

OBRES...

han pensat en què caldria repoldre aquest aspecte de la formació educacional de les seves filles? Han pensat en què la llar obrera, potser més que cap altra, necessita mestres de casa conscients dels seus deures per a suplir per capacitat el que els mitjans econòmics fa menys asequible?

S'han fet càrrec, que per la ciutadania de les dones obreres, sempre majoria, el nivell cultural d'un poble pot assolir una remarcable altura?

Es innegable que tot això les noies han de trobar-ho en una Escola primària, seriosa, orientada de cara a la vida, fonamentalment humana, però freqüentada assíduament, diàriament per un contingent d'alumnes optimistes sense entremesos espirituals; impropis de la seva edat i gaudint de tots els drets inherents a la infantesa; que nosaltres concretaríem així: llar a plaig de privacions, escola higiènica i humana; jocs a plaer i ambient social; ella, promoció d'ella preceptiva.

Ja sabem que resoldre aquestes drets infantils seria tant com haver assolit abans moltes qüestions socials encara embrionàries; però aspirem a que en aquesta gestació hi hagi com a element vital la recordança de la llar i de la dona que l'ha de dirigir.

En tenir això en memòria al costat de justes aspiracions de millora de la classe obrera, hi hauria la reglamentació del treball femení per la dona, mare, l'organització d'institucions socials a base d'atencions materials als nadons que entre altres coses permetrien a la noia una assistència regular a l'Escola i per tant, l'assoliment d'una cultura més anuada i més completa que l'actual, ultra un allunyament del pessimisme que suposa sentir l'esclavitud d'una deures que no donen lloc a cap dret i que fins pot arribar a ésser origen d'un renunciament a la maternitat quan la nena, ja dona, constitueixi família per l'agro record que li deixaren els germans que curà a la infantesa i que tantes hores d'Escola i de jugar li van robar.

EL CAS DEL C. A. D. C. F.

La Cierva, defensor del

Sindicat Lliure

El dia 18 de novembre s'ha de veure en el Tribunal Suprem el recurs interposat pel Consell directiu legal del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, contra la suposada relació d'ordre de la dictadura que els destituï, posant-hi elements dels Sindicats Lliures.

Defensa el Consell directiu, destituït l'11 de març del 1929, pel legi d'Advocats de Madrid, don Angel Ossorio i Gallardo, i els del Sindicat Lliure els defensors l'ex-ministre i assembleista don Joan de la Cierva.

PARDAL

Aproveiten la ganga, que els paguen be

A un home que va anar a trobar el general Mola, que és el qui té a la mà tota la policia secreta i d'informació d'Espanya, i li va explicar que el comandant Franco havia comprat bombes a Bilbao, dinamita a Andorra i fusells a Hendaya, el general Mola li va fer donar bil·li-bil·li cinc-centes pessetes. El cas seria d'un to còmic insuperable, si el mateix temps no fos guerra.

Que si fet és cert, ho sabem pel mateix general Mola, que ho va explicar al comandant Franco abans de fer-lo deturar, i com aquell qui diu per fer veure que s'excusava. Franco ha relatat amb tots els detalls. La vida és molt dura —feu el general Mola— i per 100 duros un mort de gana ho ha vingut a xerrar tot: bombes, dinamita, fusells... Vós, és clar, no heu pogut comprar res —feu Franco, entre alarmat i admirat de tanta innocència—. No he pogut comprar res, però ara mateix us faig de dur a la presó.

Formidable! No es comprova res, però el tanquem. El país, la tranquil·litat dels ciutadans, la pau de les famílies, tot plegat no està en les mans de la policia —que jo faria mitja por—, sinó que està en les mans dels confidencials. V. quins confidencials! Els primers que es presenten, mentre guaguem una d'inventada. Amb un general Mola que es veu que té la triaca oberta, i que no s'amoïna a comprar res, jo en sortiria, jo, a explicar històries. Quina vinyeta!

—Buenos!

—Vengo a ver al director general de Seguridad.

—Pase, pase.

—Hace cuarenta y ocho horas que he probado nada. Estoy muerto de hambre, pero yo le puedo contar...

—Venga, venga.

I aleshores expliquen... Expliquen tot el que us doni la gana. Si només la qüestió de reunions clandestines i de pistoles, us donaran 100 pessetes. Si de més a més hi afegiu un "altijo" d'armes, potser us donaran fins a 30 duros. Si hi ha, de més a més, bombes i dinamita, són 100 duros. Si hi ha unes metralladores ben reparades, és possible que us paguin fins a 750 pessetes. I així, segons la fantasia, el preu. Poden tirar al dret, perquè no es comprova res, i així que la confidència queda registrada a la Direcció General de Seguridad, i pren estat oficial, ja és article de fe com el mateix Evangelí. El fet és fer el mort de gana penedint, i portar-ne un que ben pla.

Tenim un amic que és un barro —en aquest món un home s'ha de fer amb tot el que té—, que en té preparada una... I diu que farà el viatge a Madrid expressament per vendre-la, i assegura que el general Mola no n'ha sentit mai cap de tan bona. Hi surten emmarcades que han de segrestar el general Berenguer a les tres de la matinada; quatre omissions que surten de minuet, a punta d'alta, cap als quatre punts cardinals d'Espanya a donar ordres; un curat que se subleva en alta mar i després de fondejar davant les illes Medes hi proclama la República; la preta, per sorpresa, de dos canons de la guerra de Cuba que no estan guaire vigilats; al Museu, un motí popular a Carabanchel Bajo, i la mossa sobre Madrid amb entrada per la porta de Toledo; el tancament hermètic dels ministeris pels revolucionaris per la part de fora, mentre per la part de dins es fa una gran es-

El pànic dels monarquics

L'anima política dels elements monarquics toca aquests dies el pànic. No cal més que llegir la seva premsa i escoltar les seves personalitats més destacades per adonar-se que tots han perdut la confiança en ells mateixos i que cada dia que passa es troben sotmesos a una total desmoralització. El mateix Govern sofreix de tant en tant una mena de desmai polític, i aleshores qualsevol ministre —el de Gràcia i Justícia, per exemple— declara en una de les seves cursives mofertes que "están fumando sobre un polvorín". El cert és que si fumen no fumen tranquil·lament, sinó que són víctimes del major nerviosisme. El polvorí existeix, i qualsevol dia arrencarà de socorrel el règim, al qual falten polític, força disciplinada, popularitat i seguretat econòmica.

Sembla que ens trobem ja en el moment dels rems heroics. Les gestions governamentals d'aquests dies s'adreçaven a buscar un home propici per a establir una dictadura econòmica, ja que aquest senyor Wais ha donat els mateixos resultats que el senyor Argüelles, i tot el que se li ha ocorregut és trametre una comissió d'economistes a l'estranger a veure si convencen el món que Espanya és una cursula del Paradís. Però resulta pintoresc pensar en l'home que els monarquics creuen capaç d'exercir una dictadura econòmica: no res menys que el senyor Clerva. Al senyor Clerva,

que pel que sembla és capaç de manar fusellar tots els banquers i especuladors i salvar d'aquesta manera el nostre signe monetari. El Poincaré espanyol no sabrà una paraula d'economia, ni de política internacional, ni d'història, ni de sociologia, ni de res. Però sap manar a la força pública que dispari contra el poble, com va demostrar l'any 1909. És autèntic que s'ha pensat en el senyor Clerva per a la cartera de Finances, i se segueix pensant en ell per a tota mena de futur govern, en els quals, pel que sembla, caldrà donar el pit. (Com deu anar d'homes la monarquia que el senyor Clerva constitueixi una de les seves últimes esperances!)

Un altre dels remes heroics és el de les eleccions. Però en aquest reme no hi creu ningú més que el general Berenguer, entossudat a ficar el rei en la legalitat constitucional, sense que se'n doni el país. Sortosament, el país se'n dona, i encara que les eleccions són molt temptadores, aduec per a alguns caps republicans, aquestes eleccions no es verificaran. Més aviat es pensarà en què l'obstinat general Berenguer accedeixi a donar entrada a una situació de concentració monarquica, en la qual figurin molts dels polítics vextats en els reials decrets de la dictadura.

Això de la concentració monarquica és un truc tan descobert com els de la U. M., per desviar la irribilitat del país que es desgarre-

gava damunt d'ells. Com els vells polítics liberals i conservadors, conserven el seu cinisme peculiar, no tenen inconvenient a entrar en relació amb els pupins, per tal de veure per quin mitjà arriba el Poder a les seves mans. La campanya d'aquesta concentració es lliga amb una altra que també ha estat iniciada pels pupins, per tal que l'atenció de les anomenades forces d'ordre s'allunyï d'ells definitivament: en referència a la campanya contra el comunisme. "La Nación" ha descobert aquesta cosa sensacional: que els Sindicats Units són comunistes. Per a aquests socors de la U. E. tots els que no siguin locals de la plutocràcia són comunistes que reben l'or de Moscou. Però no s'adonen que ni tan sols als elements burgesos els fa efecte l'argument. La vida espanyola és tan engoixosa i tan desesperada, que els de baix i els de dalt fan que abans que ningú el país passi, i com tampoc ja no creu ningú en aquestes ximpleries del "caos soviètic" i "l'infern rus", sinó que totes les persones de consciència neta i mentalitat deserta saben que ara és quan neix una nova civilització i una nova moral. Heus ací com els arguments contra el comunisme no fan altra cosa que reforçar la posició revolucionària de les masses espanyoles.

JOSE DIAZ FERNANDEZ
Madrid.

Endevinalla: ¿Qui ordenà la detenció dels dinou ciutadans que hi ha a la Presó?

Com que dites manifestacions poden influir equivocadament en el ánimo de la opinió pública, per no ajustar-se a la realitat, me crec en el deure de rectificarlas, explicant que el teniente d'alcalde señor Santamaría sufrió error en sus dichas manifestaciones y que la Compañía de mi Gerencia ha tributado por arbitrios municipales en el transcurso de 1929, además de la cantidad indicada por dicho señor de 46.517 pesetas, las siguientes cantidades:

Por impuesto municipal sobre la gasolina, 116.800 pesetas. Por arbitrios extraordinarios Exposición, 81.065,70 pesetas. Por otros arbitrios municipales de menor cuantía, 24.216,45 pesetas;

o sea en conjunto, 268.599,15 pesetas. Además la Compañía General de Autobuses de Barcelona, S. A., presta gratuitamente los servicios municipales de Escuelas y Colonias Escolares cuyo coste excede de 25.000 pesetas al año. Creo, a mi entender, que no necesita comentario alguno la comparación de estas cifras con la indicada por el señor Santamaría.

En cuanto a la manifestación de que hasta la fecha la Compañía General de Autobuses de Barcelona, S. A., no ha satisfecho el arbitrio sobre la gasolina, he de hacer constar asimismo el error que en ello ha sufrido el señor Santamaría,

ALFREDO ARRUGA
Gerente - Consejero de la Compañía General de Autobuses de Barcelona, S. A.

El que satisfia a l'Ajuntament la COMPANYIA GENERAL D'AUTOMOBILS DE BARCELONA, S. A.

Rectificant al senyor Santamaría

Hem rebut de la Gerència de la Compañía General d'Automobils de Barcelona, S. A., la següent carta, pregant-nos la seva inserció:

"Barcelona, 18 de octubre de 1930.

Sr. Director de LA PUBLI-CITAT.

Presente.

Muy distinguido señor mío: En gran número de los periódicos que se publican en esta ciudad se ha dado cuenta de la conferencia que el actual teniente d'alcalde señor Santamaría dió el pasado sábado en el Círculo Republicano de la calle de la PuertaFerrisa.

En dicha conferencia afirmó el señor Santamaría que:

"Los tributos municipales gravaban sobre los ciudadanos, mientras que las grandes Compañías no satisficieron los dan tribuciones ridículas",

y en apoyo de esta tesis, al referirse a la Compañía General de Autobuses de Barcelona, S. A., de mi Gerencia, dijo:

"Que en el año 1929, o lo que es igual el año de la Exposición, de mayores ingresos, esta Compañía pagó 46.517 pesetas, pero además no pagó el arbitrio sobre la gasolina, i

al born" era un principio que el seny havia establert damunt de bases eternes i indestructibles.

Parlarem de coses indiferents, armes, vida de Barcelona, dels ayals de París, etc., etc.

Pel meu lèxic (perquè això és com el de l'èxic) és donat compte que jo era "catalanista".

LA PUBLICITAT! que em sorolla de la butxaca li confirmà les seves impressions.

—Vosté és catalanista?— demanà amb ulls tendirissims... Vet ací perquè és tan simpàtic!

—Vosté també és catalanista?— li vaig preguntar intencionat.

—I ara, quines preguntes de fer! Que no el coneix vosté el senyor Romigosa, un dels primers subscriptors de l'"Avenç"?—

—Dones, jo mateix.

—He vingut a París precisament per una d'aquestes qüestions— digué, abaixant la veu i prenent un aire de misteriosa responsabilitat—. No em podria indicar on viu el senyor Macià? Tinc una missió important a con-

fer alguna cosa? Ja teniu armes? Creieu que el poble us seguirà?

Jo li vaig dir, pausadament, que sí. Hi havia una organització, armes, gent jove i decidida. Ja ho veurien!

El senyor Romigosa, les mans tremoloses, els ulls molls, sospirà i perdé la vista en direcció vaga.

Vaig respectar aquell recolliment i vaig decidir aprofitar l'oportunitat que se'm presentava de parlar amb un home sincer.

—I, doncs, què fan els catalans per Barcelona?— li vaig demanar amb aquella arruga escèptica dels professors vells.

—O, bé, molt bé! L'esperit de casa nostra no ha pas estat destruït. Darrera les cares impàvides s'endevinava la convicció continguda. Amic, puc assegurar-vos, com el poeta, que l'ànima és nostra.

—Sí, bé, però, i les possibilitats de fer alguna cosa? Ja fa tres anys que dura!...

—Ja veurà; això ja és diferent. Primera i principal, la gent encara menja. A més, és tan difícil! Són tan forts! Però un dia tot esclatarà. No pot anar d'altra manera. Ja n'hi ha prou d'opressions i d'esclavages! A la gent se'n veu a la cara que pateixen. Darrera els fronts llisos germinen les idees de revolució... Miri, un exemple entre mil: a casa, de vegades estem reunits tots alegres i tranquils; tot d'un plegat es fa un silenci anginosos. "Per-t-diu la meua senyora—, som un poble d'esclaus!" Li juro que heig de fer un esforç per aguantar-me.

Vosté potser no s'ho creurà—continué el senyor Romigosa—, però l'aire de la ciutat, parlant d'aquestes coses, no ens varem poder acabar el po-

Massa "democràcia"

Les nits d'estrena en els teatres de Barcelona tenen un segell tot particular. En els grans teatres, com en els grans fracassos, els autors, el públic i els comedians tenen una manera de produir-se que no és veu enlloc més del món. Hi ha una tradició local de nits d'estrena que hom respecta amb el màxim fervor.

Del nostre record, una de les figures que brillava amb una glòria més personal és la del senyor Manuel Sgranyes. L'ex-producció del Còmic va inaugurar amb èxit remarcable les sortides a escena en minúscules de camisa i amb una barba de tres dies. Poques revistes del Còmic varen salvar-se d'aquesta penible aparició del senyor Sgranyes. Ja se sabia: quan una cortina no queia a l'hora, o bé les girs no es posaven d'acord, o bé el públic s'acollava com per art de bruixeria, atreta per l'atmosfera carregada de l'escàndol, la silueta del productor, amb les esperdides a retall, es draguava, lluitava, darrera la barba, i les llàgrimes, pintades pels colors vistes dels facs, li quicaven cara a quall... Era un moment d'emoió. El públic del Paral·lel s'entendria davant la figura del productor crucificat, amantant l'escàndol, i fent cent representacions de la revista.

L'eficiència del procediment no va passar desapercebuda per la gent de terra. Amichatis, sobretot, ha estat, en aquest aspecte, un deixeble fidel i aprofitat. Amichatis comença d'esser un bon especialista en fer entrades melodramàtiques al moment de màxim escàndol, i tenim l'esperança que acabarà per superar les aparicions més revistes del propi Sgranyes. Dissabte, a l'Olympia, fins els més escèptics se'n pogueren convèncer. L'estrena d'Atlàntic City passava en mig d'una tempesta creixent. La indignació del públic anava agofant aquell to de ferocitat que només coneixen els habituals de les nits d'estrena. Quan l'escàndol era més gros—la representació suspesa, les llàgrimes de les veuetes regant abundantment la pista—heus ací que el senyor Amichatis fa la seva aparició. Anava, ben entès, en minúscules de camisa, i amb la barba de tres dies que atenya el protocol. Si En Sgranyes l'hagués vist s'hauria mort d'enveja.

Però el públic no va deixar parlar el senyor Amichatis. Per què? Perquè la barba encara no era prou crescuda? Perquè la camisa no tenia un brut prou convincent? Anava a saber. El fet és que l'autor no ens va poder fer el seu discurs. Deu minuts després, l'empressari senyor Gibert, malgrat el suetor

resplendent de democràcia i els cabells curosament col·locats a tres quarts de quinze, era rebut amb un èxit semblant.

Què gastava? Per primera vegada, els esportadors es resistien a la charme desolada dels productors desesperats... Deu ésser que el públic ja està cansat d'aquestes lamentables exhibicions. Cal esperar, doncs, que la líl·la serà aprofitada.

L'estrena d'una obra pot anar bé o malament. En el segon dels casos, l'autor ni l'empressari no han de sortir per res. Ningú no els demana. No obstant, si els és impossible de resistir la temptació de plantar cara a la tempesta, el menys que poden fer és sentir-se vestits d'una forma correcta. Per respecte a ells mateixos i per respecte al públic.

Un bon mot

Com hem dit, l'estrena de l'Olympia resultà còpicament accidentada. Va haver-hi una mica de tot, sobre els fons constants de la indignació—desaprofessionada—del públic. Alguns estona va semblar que la cosa podia acabar molt malament.

A la sortida, un espectador va dir el millor mot d'esperit de la vetllada.

—Ara comprenc—va fer—perquè han desarmat les armeries...

El crític Bernat

Ja que hem començat de parlar de coses de teatre no volem desaprofitar l'avinentesa de fer constar la satisfacció amb què hem vist una nova filla-grana del crític senyor Bernat i Duran. En la seva crítica de la darrera obra de Segarra, La corona d'espines, l'indolent autor de La réplica es demana, amb un punt de sornegueria, si a finals del segle divuit la gent ja portava dents d'or...

El gran murri d'En Bernat havia descobert que un dels actors de La corona d'espines tenia alguna pega d'or a la dentadura. Naturalment, un actor, què fa una obra d'època, s'ha d'arrencar totes les dents que puguis desfigurar la veritat històrica del personatge. És un afer de sentit comú, oi, Bernat?

De totes maneres, ens permetem assenyalar al gloriós autor de La réplica que no li escori d'esser massa exigent en qüestions de dentadura. En aquest aspecte, ell va beneficiar d'un tros de favor quan va entrar al Noticli. Del tracte de favor que pinta aquell adagi d'En Rosend Llata:

A crític regalat
no li regala el dentat.

JOSEF MARIA PLAN

—Es molt enèrgic el senyor Berenguer.
—No te'n recordes?...

(Per Jaume Passarell.)

El senyor Romigosa

El senyor Romigosa (de la firma Romigosa i Bonhensu) va venir a París per qüestions de negoci. Venia a recollir el benefici que li havien produït les accions de fòst de la "Ci-mor's Company".

Aprofità l'oportunitat que se li presentava per fer totes aquelles coses que després explicaria a l'Ateneu, en mig de l'admiració general.

Romigosa, que era bo com el pa, li agradava de passar per murri.

Era un d'aquells senyors que fan el viu i que els surt bastant bé.

Als negocis li havien prosperat que ni ell mateix no se'n havia donat compte, i ara, que es trobava ric i amb certa consideració social, es creia, veritablement, un home intel·ligent.

De jove havia anat al col·legi de Sarrià, als jesuïtes, on varen ensenyar-li que la caritat cristiana començava per un mateix. Havia adquirit aquella amabilitat gasta, l'efl'escosa i grassa dels homes de sa casa que només es preocupen dels seus.

No era dolent, sempre que per ésser-ho és necessita una activitat.

Ara, casat i amb mainada, ja s'havia emancipat. Fins i tot, per demostrar que s'havia sotrest a les antigues influències, deia renecs. Es tornava, però, sotfament vermell i mirava als peus voltants i havia una solena terrera. De vegades, també, explicava històries obscenes—grotesques i sense gracia.

Era incapaç de distingir en les coses de l'amor, aquest maldat i aquesta

finor que solament perceben els homes de joventut tumultuosa.

Ell, que havia passat una joventut austera i que no havia conegut més que la seva dona, veia l'amor amb la creua pessimista dels salvatges.

Empaitava les criades violentament amb la boca oberta i la llengua pastosa.

Tenia por de les situacions ridícules. Però quan hi havia caigut era conseqüent fins a la tragèdia.

El senyor Romigosa era de la Patronal.

A París, aquell matí, anava lliure com un ocell. Es passejava pels carrers, amb la gabardina al braç, cap descobert, un somriure a la boca mirant-se satisfet al blau dels aparadors.

Després, per indicació d'un amic seu, hanger de Barcelona, anà a casa Capoulade, un restaurant net i barat, llarg i emmarallat com un saló de vaixell.

En entrar-hi, afectà novament el seu aire seriós d'home de negoci; no fos que algun dels innombrables catalans que freqüentaven aquesta lloc el coneguéssin.

S'assegué precisament al meu costat, seriós, reservat, posant les mans curtes i peludes al damunt de la taula i es perdé, anginosament, en el labirint d'una carta de restaurant francès.

Le Nacéim aux pommes, el Chateaubriand court, les croquettes à la Richelieu li feren rodar el cap recordant-li el seu temps de col·legial.

Jo, al seu costat, amb refinament, menjava el magnífic estofat de conill

que havia demanat. A les mirades furtives que donava al meu plat i amb la premsa que recorria la llista de la carta comprenguí les seves angúnies.

Al cap d'un moment es donà compte d'un munt de diaris de Barcelona que jo tenia al damunt de la taula.

Respirant d'una manera visible decidí de parlar-me:

—Perdoni, jove—em digué—, suposo que vosté és espanyol i per això m'he permès molestar-lo. Un servidor arriba de Barcelona: parla i comprèn molt bé el francès, però no entén un mot del que diu aquesta carta. Fora tan amable d'indicar-m'ho.

Jo vaig explicar-li tan el minucios com em fou possible aquest trèncoll que representa per a un català una carta de restaurant. Omelette frites herbes no és res més que truita amb julivert; pommes de terre robe de chambre, patates bullides amb pell i tot; pommes de terre avec des haricots, malgrat del seu nom pompos, patates i mongetes. No se li acudi mai de demanar Une tartine flamande perquè li donaran un carquinyoli.

La cuina francesa, com una feia de coses d'aquest simpàtic país, és una crítica i soroll de tabal.

A fi de comptes, el que li convidaria més fóra no sortir de la tradició i demanar un estofat amb vedella, en el qual, almenys, tindrà ocasió de sucar-hi el pa que vulgui.

Va seguir els meus consells experimentats, producte d'una sèrie de delusions. Va constatar que, en la cuina com per tot, "roba el món i torça

fer alguna cosa? Ja teniu armes? Creieu que el poble us seguirà?

Jo li vaig dir, pausadament, que sí. Hi havia una organització, armes, gent jove i decidida. Ja ho veurien!

El senyor Romigosa, les mans tremoloses, els ulls molls, sospirà i perdé la vista en direcció vaga.

Vaig respectar aquell recolliment i vaig decidir aprofitar l'oportunitat que se'm presentava de parlar amb un home sincer.

—I, doncs, què fan els catalans per Barcelona?— li vaig demanar amb aquella arruga escèptica dels professors vells.

—O, bé, molt bé! L'esperit de casa nostra no ha pas estat destruït. Darrera les cares impàvides s'endevinava la convicció continguda. Amic, puc assegurar-vos, com el poeta, que l'ànima és nostra.

—Sí, bé, però, i les possibilitats de fer alguna cosa? Ja fa tres anys que dura!...

—Ja veurà; això ja és diferent. Primera i principal, la gent encara menja. A més, és tan difícil! Són tan forts! Però un dia tot esclatarà. No pot anar d'altra manera. Ja n'hi ha prou d'opressions i d'esclavages! A la gent se'n veu a la cara que pateixen. Darrera els fronts llisos germinen les idees de revolució... Miri, un exemple entre mil: a casa, de vegades estem reunits tots alegres i tranquils; tot d'un plegat es fa un silenci anginosos. "Per-t-diu la meua senyora—, som un poble d'esclaus!" Li juro que heig de fer un esforç per aguantar-me.

Vosté potser no s'ho creurà—continué el senyor Romigosa—, però l'aire de la ciutat, parlant d'aquestes coses, no ens varem poder acabar el po-

El senyor Romigosa, però, estava impacient i delirava per anar a veure el senyor Macià.

Crídà el mossò i pagà, també el meu dinar. Amablement vaig remerciar-li-ho.

—No val la pena—exclamà—. Al canvi encara no em fan tres pessetes. Prenguerem un taxi fins a Saint-Lazare. Allí un tren elèctric ens conduirà a Bois-Colombes.

El senyor Romigosa estava visiblement nerviós. Aquella visita era un dels fets més transcendents de la seva vida—i un dels més imprudents, pensava a l'interior.

Pel camí em demanava com era el senyor Macià, "l'Avi", que li deïem nosaltres.

Vaig fer-li la detallada descripció de circumstàncies.

Arribarem a casa de l'Avi, un ample casal, planta baixa, voltat de jardins. Una mena de residència presidencial.

El senyor Romigosa tremolava d'emoió. En veure al llindar de la porta la venerable figura de l'Avi—cabellera blanca, ulls de foc—se li llançà als braços sanglotant.

L'Avi em mirà una mica sorprès. Jo vaig fer-li un gest que volia dir: "Deixeu-lo assossegari".

El senyor Romigosa, tot transportat, s'exclamava:

—Vosté és el nostre pare, el nostre germà, el nostre salvador!

L'Avi, lentament, picant-li l'esquena, amb aquella amabilitat cansada dels metges l'acompanyà a l'ample menjador.

El senyor Romigosa s'assegué amb els ulls vermells i inflats. Poc a poc s'anà tranquil·litant sota la influència d'una tassa de te amb pastes.

Tots el miràvem amb ulls indiferents amb el convenciment que s'acabava de produir un esdeveniment aproximadament ridícul.

L'Avi també li demanà notícies de Barcelona. El senyor Romigosa li contestà el mateix que a mi, però amb molta més decisió. En sentir-ho, hom hauria cregut que tot cremava i que al cap de tres dies hi hauria un gran enrenou.

L'Avi, com en altres ocasions, en tregué la meitat. Sabia prou bé que la gent davant d'ell sentia com una necessitat d'imposar-se, de treure's del damunt la roya del seu egoisme i co-wardia.

—Senyor Macià, maní, disposi de mi. Què cal fer? Estic disposat a tot!

—Home—li va dir l'Avi, somrient—. Cal agafar el fusell i engagar trets...

El senyor Romigosa es llevà dret. Tota la boira que li entrava al cap s'esbargí.

—Trets, jo? Vei dir que és aquest el meu lloc? Pensi que sóc casat i emmanidat; que dirigeixo un negoci; que tinc una responsabilitat social. Potser podria fer una altra feina

CINEMA

crítica breu de pel·lícules

CINAES RENACIMIENTO

"EL AMOR SOLFEANDO"

Protagonistes: Imperio Argentina, Júlia Lajos, Florell, Alady, Valentí Perera i Ortiz de Zárate.

Interpretació discreta. Cal que advertim que nosaltres creiem que un actor ha d'esser genial, la "discreció" no és, doncs, un elogi, si és patrimoni dels actors.

Direcció: Robert Florey. Supervisió: Xavier Güell. Diàleg: J. L. Salado. Decorats: Borsody.

Comentari: "El amor solfeando" és una producció que compta amb grans elements. El treball dels protagonistes d'aquesta pel·lícula és discret. El millor, Alady. Molt bé, també, el professor veritable de cant Carlos Roman.

Imperio Argentina, no passa de gentil, i Valentí Perera està, senzillament, desencantat.

L'argument d'aquesta obra és, al nostre entendre, d'un interès molt relativ, però distret.

La primera producció espanyola realitzada als estudis hercinasos ha reportat al nostre públic una esperança que les anteriors produccions editades amb capital d'ací, però a l'estranger, li havien llevat. Simplement l'esperança d'estudis nostres, per tal de poder donar amb artistes ben seleccionats millors interpretacions, ja que, com tots sabem, obra per fer versions i bons actors no ens manquen.

Aquesta producció té moltes escenes el desenfoc de les quals queda incomprès per la celeritat amb què es passa d'un tema a l'altre. Té moltes coses bones, però una d'ingenuitat prou gran perquè ni els més moralistes puguin tenir-hi res a dir.

A part d'aquestes petites tares, "El amor solfeando" ha estat acollit amb simplicitat pel públic que sap apreciar tota la esforçada que els productors d'ací facin per complaure'.

METRO GOLDWYN MAYER.

"ESTRELLADOS"

Protagonistes: Buster Keaton, Don Alvarado, Raquel Torres, Maria Calvo i tots els artistes i alguns directors de Metro Goldwyn.

Interpretació: Meravellosa per part de Buster, i molt encorat el treball de Raquel i Maria Calvo; Alvarado, en canvi, no ens ha satisfet.

Argument: En la primera part de la pel·lícula l'argument és interessant i distret; després ja és una revista amb tocs sen-

timentals a càrrec de l'inimitable Keaton.

Direcció Edward Seguid. Comentari: Una producció parlada en espanyol per Buster Keaton, i en americà pels altres actors. Buster, amb tot i el seu accent anglès, dona encara més aguda la nota còmica amb el seu parlar, i en aquesta producció velem com és un actor completíssim, puix que el seu paper l'obliga a ballar i cantar, la primera de les quals coses fa meravellósament bé. Aquesta producció feta a base de Buster és una pel·lícula interessant; trobareu, però, que quan ell no està en escena l'interès decau d'una manera lamentable, revivint-se tot seguit que el gran còmic torna a fer de les seves.

"Estrellados" ens presenta la vida dels estudis, les exigències dels directors i les imposicions de "les estrelles i astres" ens diu com no sempre els primers premis de bellesa triomfen, i velem, com si diguéssim els artistes i directors amb vestit d'anar per casa. Velem també com es filmen les sonores i com han de lluitar els dels casting-office amb els aspirants a actors.

Tot això, naturalment, té un interès, però aquest queda aminorat un cent per cent — cal que emprem la clàssica paraula dels "talkies" — amb la personalitat inconfusible de l'home del capell extrapià.

Sense Buster Keaton, estem segurs que "Estrellados" faria honor al seu títol. Amb aquest excel·lent còmic, "Estrellados" és una cosa senzillament divertidíssima.

ARICIA BRUN

parlem-ne

L'escàndol número 1 l'ha donat Lina Basquette en intentar suicidar-se. Tot Hollywood sap que la família Warner fa ben fet en prendre-li la filla de Sam Warner, mort fa temps; però ella insisteix que si no li donen la seva filla es matarà. Per més que l'escàndol hagi merescut el número 1, no és el primer que dona la divorciada esposa de Sam Warner, i Parcial Marley.

Que la dona de Maurice Chevalier, Yvonne Vallée també serveix per les "talkies", i interpretarà el paper de "leading lady" en la pel·lícula de Mauries "The Playoff of Paris".

... és curiós que tots els galans que treballen amb Greta Garbo s'enamoren d'ella. Pel

EL AMOR SOLFEANDO

Un anunci petit per a una pel·lícula gran, que assenyalava l'era de la producció nacional

Si haguéssim de reproduir en els anuncis les frases d'elogi de la crítica, necessitariem espais incalculables

Per això ens limitem a aconsellar-vos que vegueu EL AMOR SOLFEANDO

al TIVOLI

Primera producció parlada en espanyol, de CINAES - RENACIMIENTO

KURSAAL

DARRERES PROJECCIONS

DE

Tarakanova

Una meravella de presentació

Un portent de tecnicisme

fotogràfic

EXCLUSIVA RENAISSANCE FILMS

PRINCIPAL PALACE

Telèfon 11882

AVUI, DILLUNS,
I DIES SUCCESSIUS
PER PRIMERA EGADA
LA MAGNIFICA PRODUCCIO
CINEMATOGRAFICA SONORA

Tenor i Tenorio

Interpretada per
JOSEPH WAGSTAFF
SHARON LYNN i LOLA LANE
ES UN FILM FOX
A L'ESCENA, ENTRE ALTRES
ATRACCIONS, EL FORMIDABLE
BALLARI EXCENTRIC

Jonh Bux

AMB LA SEVA EXTRAORDINARIA
I CELEBRADA PARODIA
D'UN BALL APATXE

Tarda a les 5 - Nit a les 10

FEMINA

AVUI: EXIT INCOMPARABLE
RADIOGRAMA

Hollywood Ca. 18-302, 23
Metro Goldwyn Mayer - Barcelona.
Saludo amigos españoles agradeciendo éxito "ESTRELLADOS". Pronto conocerán otras películas españolas que harán reír hasta los juecos.

BUSTER KEATON

Vegeu avui mateix, el gran exit del dia
FARSA COMICA TOTALMENT PARLADA EN ESPANYOL
METRO-GOLDWYN-MAYER

TEATRES CINEMES

TEATRE NOVELTATS

Companya catalana

Direcció: C. CAPDEVILA

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

Nit, a les deu: LA CORONA D'ESPINES

La corona d'espines

Aquesta nit, a les deu. El gran

d'èxit de l'any: EL SEGRE

LA CORONA D'ESPINES

Demà, tard: LA MAMA POLITICA

AVIACIO

La tragèdia del "R. 101"

Quan heu-vos aci que els dirigibles en solcar l'espai de manera tan formidable, anaven convertint-se paulatimament en la convicció de la humanitat, per la seguretat i efectivitat; quan els escèptics i fins els inèdits semblava que reconeixien una lleugera supremacia dels més lleugers damunt els més pesats, que l'aire, heu-vos aci també aquesta esperançadora confiança d'un brillant esdevenidor de l'aviació, frustrada de manera tràgica i limitada pel dramàtic accident ocorregut al "R. 101".

En aquests moments de triomf i de lluites admirables, un desenllaç tristíssim ha tingut a posar fi a aquesta sèrie de victòries, com obcecat a antecessors comentaria que s'havien fet, abans de llançar-se a l'espai els tres famosos dirigibles "L. 127", "R. 100" i "R. 101", preconcitant futura accidents inevitables dels supergigants zeppelins.

Aquesta confiança viva i aquest ambient d'optimisme, fins ara constatat per la palestra descabellada per les grans aeronaus angleses i alemanyes, enfront dels contratemps de la Natura, s'han vist, de manera brusca, interromputs en l'embranchement empresa pel pessimisme sempre encoratjador.

L'ambient d'optimisme essentat, amb la tragèdia del "R. 101", veritable nucli de coordinacions entre la intel·ligència i l'esforç, s'ha convertit en retrocedir tan ostentament, en la contrarietat més depriment.

S'ha dit en comentar la pèrdua del dirigible anglès, que ha exercit un paper preponderant la inexperiència de la tripulació. S'ha aventurat a dir que, al comandament d'un Eckener o bé d'un Lemm, la tragèdia no hauria tingut lloc.

Però davant aquesta, ens hem d'inclinir favorablement a la tripulació, sense guardar-ne el més petit dubte de la seva bona actuació, ja que un Eckener en cas semblant, difícilment o impossiblement hauria trobat el remei necessari per alliberar del naufragi el "R. 101".

Van ésser tants i tants els contra-

temps, durant la construcció dels dos zeppelins britànics, que els mateixos tècnics perderen el convenciment en l'èxit que fins a l'acabament conservaven.

Van ésser tantes les interrupcions i avaries, després de dos anys de treball de quatre-cents homes, que els anglesos preveien, abans de les proves, el fracàs.

Quantes reparacions va sofrir el "R. 100" molt abans de realitzar la travessia de l'Atlàntic! I quantes n'ha hagut de passar el "R. 101" abans, també, del seu vol darrer a les Índies.

Les innovacions, els perfeccionaments, la modernitat del "R. 101", no han servit pas de gaire. Les innovacions eren diverses: el volum del dirigible era de cinc milions de peus cúbics, constituint l'aparell més lleuger que l'aire, de més gran capacitat. Els motors havien estat canviats, adaptant-se una dispositius de compressió per posar en marxa llurs motors, anul·lant d'aquesta manera el perill d'incendi, especialment en el viatge que anava a portar a terme a les Índies angleses, durant el qual havia de passar per països de climes càlids en extrem. A més, els motors anaven alimentats amb oli pesat, que refermaven la convicció de seguretat, l'esguard de l'incendi.

Tot estava previst i curosament preparat, i no obstant les esperances que en el grandios zeppelin hom posava, s'han vist contrariades pel dolorós final.

Ha estat un cop dur aquesta terrible epopeia per a la navegació aèria amb els més lleugers que l'aire. Però no és pas la primera vegada. D'altres tan grans com aquest n'ha sofert, si tenim en compte les doloroses catàstrofes dels "R. 34", "R. 38", "Itàlia" i d'altres imposibles d'esmentar. D'accident, així, arreu, no han

Reparacions CHEVROLET
AUTO EQUIPS. Corts, 499

PACKARD

LA ME SOLIDA GARANTIA

Unes distribuïdors:

Compañía Española de Automóviles, S.A.

BARCELONA-MADRID

(Secció especial de cotxes usats)

abundant en tanta quantitat com els ocorreguts als aeroplans, degut a que el nombre de dirigibles ha estat ben petit.

S'ha donat també un descabellament molt més gran a la navegació amb els més lleugers, que amb els més pesats que l'aire. Això ha fet que aquests no es trobin tampoc en el límit del perfeccionament.

Molts diners inútilment s'han despesats, si tenim en compte les doloroses catàstrofes dels "R. 34", "R. 38", "Itàlia" i d'altres imposibles d'esmentar. D'accident, així, arreu, no han

Moments crítics dintre l'aviació com aquest duríssim cop que acaba de sofrir, no tenen grans conseqüències per a la indústria aeronàutica. El mateix decaïment dels aparells que s'empenen en l'aviació, constitueix un obstacle perquè aquesta no es posi en el terreny de la ruïna. La construcció del "R. 100" i "R. 101", ha reportat a Anglaterra una despesa fabulosa, i aquest darrer accident ha exercit l'estímul més poderós i fecund per posar límit al descabellament de les activitats econòmiques.

Per això creiem que tornará a reneixer aviat i refer-se la navegació aèria per dirigibles i, sobretot, estan en construcció als Estats Units d'altres tres, en els quals, poc repercutirà la catàstrofe del dirigible anglès.

Ara, mirant enfora, de cap a cap de la indústria aeronàutica, és molt diferent. La pèrdua sensible del "R. 101" facilitarà, majorment, el triomf dels més pesats, l'èxit dels quals roman latent, però sense cristallitzar, esperant així, que aquests confirmaran el prestigi de que venen precedits i que manté vegades hem defensat.

L'aeroplà, la majestuosa nau de tots els temps, no està pas destinada a substituir tots els mitjans de locomoció. No farà desaparèixer l'automòbil, com tampoc el tren i ni potser els vaixells, però està previst que els més pesats que l'aire, els hidroavions i avions, han d'ésser, en tots els temps de l'esdevenidor, els únics en l'atmosfera.

No podem admetre el possible triomf dels dirigibles o zeppelins. És inadmissible. I més quan l'aeroplà

AUTOMOBILISTA
En benefici vostre, no deixeu de consultar prèus a
J. López Llausas
SALINES, 126 -- Telèfon 74755
Aneu malament de llums per carretera? No deixeu de visitar-me

haurà aprofitat una multitud de sistemes que és el que necessita per a ésser una veritable nau.

Però cal esperar, ja que amb temps, arribarà la solució a tot.

Protestatari de la seva ignorància, l'home, en totes les èpoques, ha estat el més temible i audaç de la Natura, i en els nostres temps, aixecant la seva intel·ligència al més alt de l'infinit, ha volgut descobrir novament el misteri de la navegació aèria, ço que encara no està del tot esclarit, i ha trobat, en mig d'una gran lluita d'estudis i treballs, una malaurada i nova adversitat.

A. SANTJAUME I GUASCH

A l'aeròdrom Canudes

La reunió aèria que havia de celebrar-se ahir al camp Canudes no pogué tenir lloc perquè els aparells d'aquest Aeròdrom es desplaçaren a Saragossa per tal de donar uns festivals aeronàutics.

DODGE BROTHERS

An omòbils, Camions i An òmnibus

RAMBLA DE CATALUNYA, NUMERO 123

El rècord mundial dels
50 quilòmetres i de les
50 milles ha estat batut

A l'autòdrom de Milà, Carles Fumagalli, pilotant una moto "Miller" 175 c.c., ha batut els rècords mundials dels 50 quilòmetres i les 50 milles.

La boira impedí continuar l'intent fins els 100 quilòmetres.

El temps i promedis obtinguts són:

50 quilòmetres: 24 m. 4 s., 1-5 de segon, a un promedi de 124.636 quilòmetres per hora. L'antic rècord era: 24 minuts, 10 segons, 4-5 de segon.

50 milles: 38 minuts, 38 segons, 3-5 de segon, a un promedi de 124.036 quilòmetres per hora. L'antic rècord era: 28 minuts, 46 segons, 3-5 de segon.

Abans de córrer Fumagalli intentà fer-ho Armand Pizzioli el qual caigué i es va trencar la clavícula.

On compreu el CHEVROLET?
a AUTO EQUIPS. Corts, 449

JAUME I

NUM. 11

Telèfon 11655
ESPECIALITAT EN LA MIDA

No aneu corbat

El pit enfonsat és causa de grans malalties, la base de tota salut és respirar bé. Utilitzeu el nostre adegador "PRYNCE", per a nens, senyors i senyores. De pes mínim 50 grams i de volum reduït, el seu ús no ocasiona cap molèstia en portar-se fàcilment sota de la roba. Demaneu opuscles a l'INSTITUT ORTOPEDIC Sabatè i Alemany, Canada, 7, Barcelona.

pirar bé. Utilitzeu el nostre adegador "PRYNCE", per a nens, senyors i senyores. De pes mínim 50 grams i de volum reduït, el seu ús no ocasiona cap molèstia en portar-se fàcilment sota de la roba. Demaneu opuscles a l'INSTITUT ORTOPEDIC Sabatè i Alemany, Canada, 7, Barcelona.

Xafarderies a cent per hora

—En Molist, del "Studebaker", no vol rebre més visites fins que la llum estigui a 28. Ja n'hi ha per estona!

—Si la cosa continua així, Camplans, a més del "Chevrolet", es treurà la microscòpica corbata.

—La tan esperada revolució la "farà" el marquès de Pescara... amb una sorpresa que dintre poc donarà als aficionats a les coses de l'automòbil.

—Dintre de poc temps hi haurà traspàs molt interessants els quals afectaran a dues firmes de reconeguda solidesa fins ara.

—En Vizcaya (F.) enyora aquells deliciosos temps que els records eren — per a ell — un "misto".

—Tenim Casanoves enfadat perquè cada dia hi ha menys cotxes vells. Aquesta utopia per a ell esdevé una realitat material.

A les deu notabilíssimes i conegudes característiques que determinen l'extra-qualitat del NEUMATIC

INDIA

superior al millor

cal afegir avui la nota patent
"SAWTOOTH TREDLOCK"
(pany de dents de serra)

Les patentades característiques

INDIA

fan possible la fabricació en exclusiva de l'article de la més alta qualitat que la indústria coneix

Representant general per a Espanya:

A-CAR

PASSEIG DE GRACIA, 99 -- ROSSELLO, 234
Telèfon 73992. -- BARCELONA

MOTOR PALACE

VISITANT el nostre Magatzem-Exposició veureu la quantitat de models i com són de raonables els nostres preus

CHENARD-WALKER

3181 Km. en 24 hores sense parada
a 132-577 de promedi

HORCH

automòbil perfecte, 4 i 5 litres cilindrada

HANOMAG

6 HP. -- el cotxe utilitari per excel·lència

Secció Especial d'Autos d'Ocasíó

AUTOMÓVILES, S.A. - CÔRCEGA, 302 y 304

Majestic Hotel

RESTAURANT
Coberts a preu fix i a la carta
Orquestra - Salons especials
Bodes, banquets i festes

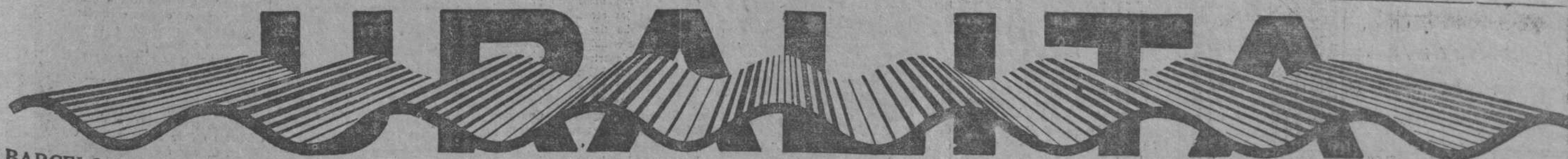
UNION SUIZA DE RELOJERIA

RAMBLA DE CATALUNYA, 17

Casas en La Chaux de Fonds y Ginebra

Ciudadà:

Llegeix en català.
Assisteix als teatres
il·lans.
Pensa, parla i actua
català.

BARCELONA: Plaça d'Antoni López, 15

Telèfon 16556

per la rambla diuen...

...que els fabricants de barrets coberts estan d'horabona.

...que el governador Despujol encara mana quan es torni a obrir la Universitat, pensa imposar com a uniforme aquesta mena de barrets.

...que l'home — sempre aristocràtic — no està per gorges en "nuestro primer centro docente".

...que una de les millores que també pensa implantar a la Universitat és la d'un servei permanent de bombes.

...que potser serà l'única manera de salvar alguna cosa de la crema.

...que el doctor Díaz dimiteix.

...que no, que no dimiteix.

...que sí, que dimiteix aviat.

...que per la plaça de la Universitat hi havia, el dia dels "foes" algun promoi de la Llga.

...que quan ho va saber el senyor Despujol i Ventosa, per poc no es feta.

...que l'home ja es veia la concòrdia per terra.

...que un article oportunament engegat al promoi Teixidor Comes ho ha arranjat tot.

...que el promoi Teixidor promet molt.

...que el senyor Estrada pensa adquirir un gran "stock" de corbates.

...que ho fa perquè el dia de demà ningú no el pugui confondre amb un republicànot qualsevol.

...que el governador Despujol i el senyor Estrada volen de totes bandes que el país vagi mudat.

...que el senyor Wals per ara segueix perfectament.

...que d'ací a molt pocs dies, però, li diran amablement: Wals, wals.

...que aleshores la lluna baixará una mica.

...que al cap de tres dies tornarà a enfiar-se a có.

...que els funcionaris de la Model fan la farina molt blana.

...que només compleixen amb la seva obligació de funcionaris i amb el seu deure d'homes.

...que els estudiants i el senyor Despujol van una mica desorientats amb això de les festivitats.

...que mentre l'un es pensa que ens trobem a Carnestoltes, els altres creuen que som a Sant Joan.

...que l'ex-governador Milans del Bosch encara és president del Comitè Regulador de Cotons.

...que, si no hi ha novetat, podrà ésser-ho molts anys.

...que vint-i-cinc mil pessetes són vint-i-cinc mil pessetes.

...que alguns fabricants no gosen despatxar-lo per allò de "qui sap demà on serem".

...que el desarmament és un fet, almenys el desarmament de ciutadans.

...que la policia es practica amb molta afició, cada matí, en un camp de tir del barri de la Salut.

...que els instruments emprats són la pistola i la tercerola.

...que això vol dir, entre altres coses, que cada dia ens acostem a aquella enyorada "normalitat" espanyola.

...que Cierro, el de 1909, serà ministre molt aviat.

...que aquest bon senyor deu voler-se trencar l'altra cama.

...que és una demostració que el règim disposa d'un contingent d'hommes inagotables i tots ells nous de trinxa.

...que el governador Despujol comença de saber el que són "garanties constitucionals".

...que quan n'edugui ben "empollat", aleshores el treuran del Govern civil.

...que encara no s'ha aclarit qui va ordenar la detenció dels ciutadans que hi ha a la Model.

...que aquest punt és tan interessant que el governador Despujol farà obrir una enquesta.

...que mentre tant, fins que la cosa no estigui aclarida, els detinguts seguiran a la presó.

...que ara anirem tan bé.

...que a Berenguer li féu molta gràcia el "recordatori" publicat per un batallador semanari català.

...que un dels trucs de Primo de Rivera era el de clausurar Universitats.

...que Berenguer troba que la idea no era pas tan descabellada com això.

...que tot sigui en bé de l'analfabetisme.

...que el senyor marquès de Foronda està tan indignat amb els estudiants, als quals ja mirava malament fa temps.

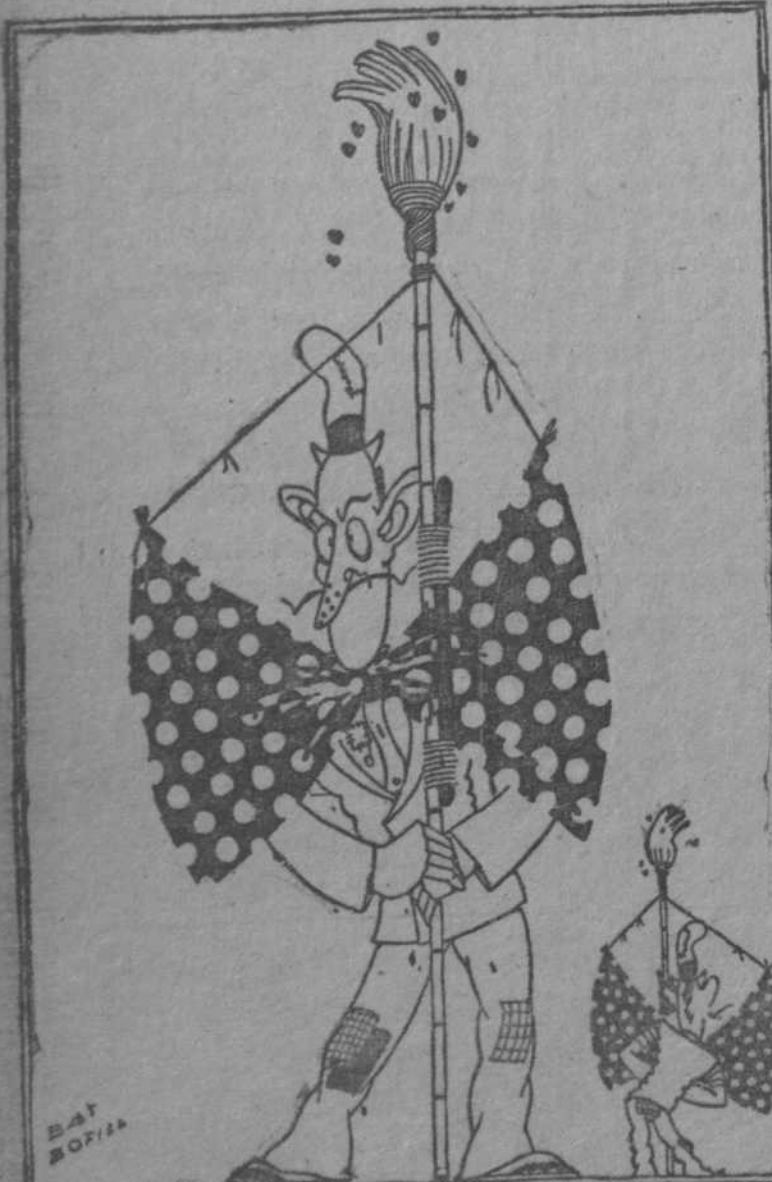
...que no només ha enviat un telegrama de desgrec, sinó que ha excitat els conductors dels seus tramvies perquè esclafin tants estudiants com puguin.

...que no és veritat que el senyor Alvarez de la Campa hagi dimès la presidència del Consorci del Port Franc.

...que el senyor "conde" de Güell ja ha après de fer l'orni.

...que només li faltava això.

LA POLITICA I LA MODA

(Figur de Bas Bofill segons la idea del senyor Estrada. Cadascú el que sigui sent)

Un canvi de règim

Ja som — som: una colla — a la presó de bell nou. Després de les facècies de les detencions, les reixes pesants de les cancel·les dobles tornen a obrir-se davant nostre. El

ja era horat — a justificar el seu vagat de tastar-lo aquesta vegada (d'altres ens hi hem vist forçats). Per l'aspecte extern, sembla igual que abans. No direm que ho sigui, però.

(El ranxo, abans, era: cigrons — indefectiblement corcats — patates, mongetes i arròs inferiors, tot plegat en una aigua que semblava bruta, cuit amb alls, una mica de cansalada rànica i una gran quantitat de pebre vermell que semblava pols de rajola. De vegades hi havia, també, fragments de xoriço rònc o espines de bacallà. El repartien, com ara, en cossos enormes. Aquella recipients, a llur pas, empuègaven les naus.

Menjar uns quants mesos només d'allò, representava una tisl segura. Encara recordo un camperol andalus, vell i ingenu, anarquista sentimental, que va morir "de gana" en 1926, vora nostre. Es deia Antonio Romero; va ésser empresonat sota la inculpatió de reunió clandestina (pena màxima: sis mesos. Els seus companys van estar entre nosaltres quatre anys). El meu record és tot emocionat pel vellent entusiasta i generós, víctima ignorada d'aquell Primo que "no fou sanguinari". (Que la pau de la mort sigui dolça per al camarada!)

Podem comunicar cada dia durant una hora, gairebé sota nosaltres. Rebem el correu bé. No direm que no intervinguin il·legalment — cosa que en llibertat també passa: ara mateix, a Castelló d'Empúries, Jaume Comte no pot rebre cap lletra que no hagi estat oberta prèviament — però almenys no el retenen sense motiu. Podem fer-nos entrar tota llei de periòdics. Tenim llum elèctrica durant quatre hores diàries, ràdio algun dia, bany... El personal de presons ens tracta, no solament com és del cas, sinó amb deferència. El director actual, senyor Navas, atén el mateix les nostres peticions i les satisfà totalment o en part gairebé sempre. Per exemple, de moment ens donaven llum elèctrica només fins a les set del vespre. Una simple indicació, i ens la donen les quatre hores ressenyades.

A darrera hora hem estat traslladats al departament de política — "nòstre" per antonomàsia. Ha calgut acondicionar-lo, car feia ja dos anys que no hi duïen ningú. Abans, durant les repressions de Primo, havia servit per a comunicacions judicials, policiaques i d'altres imposades com a càstig per Don Eraclo. Allí sofria Jaume Comte una part de la seva odiosa d'incomunicacions perllongades i doloroses. Allí el doctor Balth, aquest home admirable i estimadíssim, romangué isolat completament per espai de seixanta-cinc dies (és un detall que sempre els fregarem pels nasos). Nosaltres mateixos també hi vàrem estar algun cop, incomunicats, tan rigorosament que ni lectura no ens donaven.

Potser el vint restat greja una punta, però es pot beure, tanmateix. Quant al ranxo, no ens ha ven. Adhuc els trossos de diari vell que embolicaven la roba nostra de casa ens eren arrabassats... Després el pavelló, desinfectat, fou utilitzat per a dormir-hi alguns carcellers durant les guardies nocturnes.

Aquest departament és petit, isolat; les cel·les més espaioses i relativament — al llà — escalentes; tenim alguna corrent, la finestra reixada és baixa (la resta de les cel·les la tenen arran de sostre)... Aquestes finestres donen, per una banda, als pavellons dels funcionaris. Segons a quines hores, una remor de veïnat ens omple la cella amb plorals d'infant i xerroteig de dones. Un ample finestral, també amb filigrana de reixes, dona al carrer. Els matins contemplem, sovint, el Montjuïc redimit perdut entre boires... L'altre dia ens vàrem emocionar veient passar un automòbil. Pel que es veu, la presó sol alterar sensiblement el concepte de l'esclau. Deu ésser per això que ens fan goig les monges.

Ben cert, tot plegat no és pas res d'extraordinari. No fan res que no estigui en el reglament. Els perseguits polítics d'arreu del món — no cal que hi afegim "civilitzat" — en gaudeixen. Però en aquest país, on tots els funcionaris tenen per costum de negligir les lleis que els enganyen, cal senyalar amb pedra blanca aquest cas: el funcionari que mostra el desig de servir com cal el poble que el paga.

Per altra banda, el règim espanyol de presó política — fins i tot aplicant-lo legalment com ara a nos-

famílies i els am... poden entrar a les mateixes cel·les dels detinguts, romandre-hi tot el dia, menjar amb ells... I és que, naturalment, la detenció política (sobretot si no és en virtut de condemna) ha d'ésser, només, una simple i estricta privació de llibertat.

Abans... D. Eraclo mana. Els carcellers tutegen els detinguts, polítics i no polítics. Tanmateix, no havien pas menjat amb cap d'ells en cap tavernota... Ens posaven amb els detinguts comuns: lladres, assassins, invertits, etc., i ens negligien com a ells. Sovint no ens deixaven passar, ni pagant, al departament de preferència. Més sovint encara, ens tenien separats els uns dels altres; adhuc separaven companys de procedència. Ens feien anar sempre d'ací d'allà per tota la casa; no ens deixaven mai gaires mesos en un mateix lloc. Cada vegada, des del primer dia, ens donaven cel·les brutes, atrotinades, plenes de paràsits, amb marfegues pudentes de tabac i de la ferum de mil quinzenaires. Ni llençols, ni coixins, ni coixinera, ni tovallola, ni llibres, ni premsa, ni correu a l'hora (una felicitació de Nadal datada a Rubí el 23 de desembre de 1926 fou rebuda pel cronista el 23 de gener de l'any següent, amb senyals evidents d'haver estat desclosa); l'economat, car i pessim; calia un certificat del metge per a banyar-se (rigorosament exacte!!)

Quan al tracte general, i encara que deixéssim de banda els casos de persecució obcecada com el del nostre digressiu amic Jaume Comte, no val la pena de parlar-ne. Per altra banda, ja se n'ha parlat prou. Ah! I, no cal dir-ho, cada trasllat ens costava, si és que volíem viure mig decentment, de fer netejar a expenses nostres la cella que ens designaven.

Ara com abans, hem dit, estem empresonats per causes polítiques. No ja solament, doncs, els reglaments i les lleis, sinó el dret humà i el sentit comú diuen que hauríem d'haver tingut un règim idèntic ara i adés. Ens han concedit, cert, el règim polític; però ho han fet tardanament i a contracor. Ha calgut una campanya violentíssima — tan violenta com justa — contra un funcionari cruel i venal; ha calgut que la premsa es jugués alguna cosa per cridar fort sota un govern protector de contubernis, i que nosaltres, en ella — nosaltres —, alcéssim l'opinió contra un seguit de crims que duraven anys.

Durà tant aquest règim de política, forçat i precari malgrat les raons i les lleis que l'estableixen? Cal procurar mantenir-lo, sobretot quan el règim sembla disposat a una repressió cruel — i per torna infinit. Hi ha dos detalls, però, que ens fan dubtar una mica de la perseverança a complir el reglament. En primer lloc, malgrat les atencions innegables que ens ha tingut el nou director d'aquest establiment, no vam ésser duts al departament de política de bell antuvi. Ha calgut, per a fer-ho, les reclamacions raonades i justes dels senyors Abadal i Martínez Domingo, degà del Col·legi d'Advocats i alcalde, respectivament, de Barcelona.

Després hi ha el cas — molt més

altres — és molt inferior al d'altres països. A França mateix, per no parlar ací de terres més llunyes, tenen biblioteques, escriptoris, calefacció, etcètera. Gairebé a tot arreu, les

El darrer suplement de "La Veu del seu Amo" justifica això que acaba d'escriure; encara que jo m'en faré solament de les coses que m'han semblat bones.

A la primera plana, hi trobem Pau Casals, que toca música de Beethoven. Emili Caruso, que canta Lully. El pianista Mischa Levitsky interpreta Chopin. Quan aquests eminents virtuoses toquen música dolenta, llurs discos resulten, malgrat això, agradables. Inútil insistir en la magnificència d'aquests darrers registraments, ja que s'hi acoblen els millors autors, amb els millors executants.

El tres discos de la "Suite d'Arlesiana" és d'allò més bo que ha enregistrat Leopold Stokowsky, amb la seva famosa orquestra de Filadelfia. L'obra de Bizet és poc coneguda a Catalunya, malgrat d'haver-hi una magnífica traducció catalana del drama d'Alfons Daudet, que inspira d'una manera tan forta a l'immortal autor de "Carmen". Fora difícil dir quin dels tres discos és el millor. En el preludi, hi ha la més popular de les cançons provençals, tractada d'una manera, que ja voldríem nosaltres que els músics catalans, tan amics de servir-se del folk-lore, en prenguessin model.

En Bizet va vendre en una època de vagues magres la partitura de "L'Arlesiana". Per això és tan difícil donar-la al teatre amb la seva música genial. La música mecànica

greu — de la impunitat manifesta i provocativa del tristament famós Don Eraclo (sense h), autor de molts delictes efectius per bé que no prepari cap revolució. De D. Eraclo, ascendit i traslladat — glorificat, diríem — pel règim; de D. Eraclo, que gosa, encara, envilar Barcelona passejant-s'hi (un dia d'aquests va ésser a la presó, per fora; segons molts psicòlegs, els delinqüents tenen tendència a anar al lloc que fou teatre de llurs crims).

De D. Eraclo, encara, que, imponent per a defensar-se lleialment, cara a cara, donant comptes clars d'una gestió neta, intentà d'acudir en darrera instància a procediments tediosos i coactius per trobar algun suport. Per a ell, reclamar el règim a què tenim dret era voler obtenir "trato de favor", i protestar contra el seu lladronisme i contra el seu règim (l'actual director ens ha dit: "He encontrado la cárcel hecha una porquería") representava ésser separatista. (En efecte: el document reproduït, en facsimil, en aquesta mateixa pàgina, fou compost a la impremta de la presó quan el sumari contra D. Eraclo ja era obert. Tanmateix, no va ésser a temps de fer el tiratge: el trasllat inevitable vingué abans — bé és veritat que compensat després... N'hem pogut obtenir una fotografia per veritable atzar. Estem segurs de la seva autenticitat per les típiques faltes de gramàtica.)

Ha de quedar així l'afar de D. Eraclo? Els perseguits, que veiem reconegut finalment el "règim polític", hem de tenir a precari i com una gràcia, depenent de peticions i d'influències i de prestigi de noms? I, mentre tant, l'home qui ens el nega i ens turmenta ha de continuar impunit? Aquesta

ha salvat aquesta obra d'un oblit injust, per no dir immoral, i d'acabar endavant no podrà mancar a cap discoteca els tres meravellosos discos d'aquest briuot del micròfon, que es diu Leopold Stokowski. Tres bons discos per les Orquestres Simfòniques de Boston, de Londres i de Berlín. Joan Straus, Wagner i Gluck, dirigits per Koussevitzky, Coates i Leo Blech, respectivament. Què dir d'aquests enregistraments, on s'hi troben els millors instruments, amb els millors autors i intèrprets?

En aquest suplement de "La Veu del seu Amo" no hi ha pas solament això que en diuen música gran. El jazz, aquesta mena de cobla americana, hi és ben representat per Paul Whiteman, per Rudy Vallée i per la famosa orquestra Victor, que ens fa conèixer el vals "Love me", model de música americana per la seva senzillesa, feta de tendresa infantil i de complicació refinada.

"Regal-Colúmbia" fa grans esforços per portar dignament aquest nom tan ple de prestigi dintre el món musical, i en aquest pas no trigarà gaire a posar-se en un lloc envejable. Li devem l'enregistrament de les "Cançons i danses de la illa de Mallorca", de Baltasar Samper. Aquest eminent músic català ha viscut sempre apartat d'aquestes "capelletes" que han fet de la música catalana un cau de safareig i d'arrivistes. Es per això que Baltasar Samper ha estat per a molts, jo sóc un d'ells, una veritable revelació.

El tres discos d'aquesta "suite simfònica" són molt ben enregistrats sota la direcció de l'autor i amb la col·laboració del nostre pianista Joan Giber Camins, que voldríem també sentir més sovint, ja sigui al concert i encara millor al disc, on hi fan falta músics intel·ligents.

L'últim suplement de Regal-Colúmbia fet com els altres, amb el major eclectisme. Les "Cançons Populares Espanyoles", de M. de Falla, cantades per Conchita Velázquez. En parlar, un altre dia, puix que no coneixem encara les mateixes cançons, enregistrades per la casa "Odeon" i cantades per Conchita Supervia, acompanyada al piano per Frank Marshall.

Un disc de l'Orquestra Simfònica de Madrid, amb la "Pantomima de les golondrines" d'Usandizaga i un altre, molt millor de la Filharmonia de Berlín, dirigida per Bruno Walter, amb la "Dança dels set vells", de Richard Strauss.

Tota una sèrie de sardanes, que si no són de les millors, són vibrants i de sonoritats exuberants. Les cobles de Barcelona-Albert Martí, de Barcelona, de La Bisbal i de Pereladà rivalitzen en aquell catàleg, com si es trobessin en una plaça de l'Empordà i en plena festa major.

Espero que en un proper article podré parlar-vos del suplement extraordinari de la casa Odeon, dedicat a la música orquestral.

JOSEF FONTBERNAT

Està positivament demostrat que la qüestió catalana no podrà trobar mai una solució digna i lleial en la monarquia...

Miguel Maura

impunitat pot ésser garantia de nous atropellaments.

El poder de la premsa — que venim perseguida — ha de garantir el règim de política en tota la integritat. Que tots, des del Diputat Nacional fins al més obscur dels obrers sindicats, quan siguin en presó per raons polítiques, puguem veure garantides tothora les prerrogatives humanes i ciutadanes que aquesta condició ens atorga. I que el botxí de la primera dictadura a Barcelona, el paradoxalment ascendit Eraclo Iglesias Somoza, sigui castigat en justícia davant el tornaveu poderós de l'opinió pública enaridida per nostre clam. Vetaci un camí senyalat pel deure. Vetaci allò que tots hem de procurar.

No pas precisament per les nostres persones, acaecades a tot si cal — bé podem dir-ho sense émfasi —, sinó per dret i per justícia. El sistema de presons governatives no és més que un veritable oficial; si volem, negatiu i sense solta, però costarà molt de suprimir conservant el règim. Tots plegats tenim sempre, doncs — TENIU, VOSALTRES —, un peu a la presó, per ara.

Almenys, però, que tots els presos polítics estiguin sempre com a qualsevol altre Estat — aproximadament si més no. Per a això, per garantir això, hem d'insistir tots a demanar ben fort el càstig, exemplar de D. Eraclo, perseguidor acreditat de presos polítics.

EMILI GRANIER-BARRERA

Barcelona, Presó, octubre de 1930

(En els gravats, alguns dels actuals delinqüents governatius: a dalt, Lluís Vilella i Pere Foix; a baix, Comany, Granier i Pestanya.)

(Fotos Cases i Segarra)